

11.2.2002 Dnro 7/51/2001

Valtion kirjanpitolautakunnan lausunto hakemukseen, jossa maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus on pyytänyt lausuntoa korkoetuuksien kirjaamisesta maatilatalouden kehittämisrahaston kirjapitoon.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyihin valtionlainoihin sisältyy eräiden lakien (329/1999, 45/2000) mukaan korkoetuutta, joka on lain mukaan määräytyvän koron ja lainansaajalta perittävän koron erotus. Korkoetus voi liittyä sekä kansallisesti rahoitettuun että EU-osarahoitteiseen lainaan. Korkoetus on lainan lainapäätöksen mukaisen kokonaiskoron ja lainansaajalta perittävän, lainansaajan rahana maksaman alennetun koron erotus. Lainansaajan maksulipussa näkyy vain rahana perittävä korko, joka on korkoetuuden verran kokonaiskorkoa pienempi niin kauan kuin lainansaajalle myönnettyä korkoetuutta on käytettävissä. Korkoetus on siis osa lainansaajan tukea, joka voidaan tietyissä tapauksissa (329/1999 46 §) periä takaisin. Valtion kannalta se on saamatta jäänyttä korkotuloa eli kyseessä on menetetty hyöty (korkotulon menetys). Osarahoitteisten lainojen käytetystä korkoetuudesta saadaan hakemuksesta korvaus EU:lta. Ainoastaan lainansaajalta takaisin perittävästä lainansaajan käyttämästä korkoetuudesta ja EU:lta saadusta korvauksesta syntyy konkreettinen maksutapahtuma, joka aiheuttaa kirjanpitoviennin.

Lausuntopyynnön liitteenä on esitetty viittaukset säädöksiin, joiden nojalla näitä korkotukia myönnetään ja käsitellään.

Maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 1999 tilinpäätöksessä rakennepolitiikkalain (1303/1994) mukaiset korkoetuudet olivat 21,7 milj. markkaa ja vuoden 2000 tilinpäätöksessä 14,9 milj. markkaa.

Keskusrahallaitokset ilmoittavat konekielisesti lainakantoihin (huhtikuun ja lokakuun lopussa) sisältyvät korkoetuudet maa- ja metsätalousministeriön rahoitustukijärjestelmään, josta saatavilla raporteilla ne olisivat kirjattavissa kirjanpitoon. Rahana tuleva korkojen osuus kirjataan suoraan lainaryhmän (tietyn lain mukaan perittävät lainat) mukaisille tulotileille 5000. Korkoetus on ilmoitettu taseen liitteenä vuosina 1999 ja 2000, mutta sitä ei ole viety kirjanpidon tileille. Jotta EU:lle osoitettujen korvaushakemusten perusteena oleva käytetty tuki olisi todennettavissa myös kirjanpidosta, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus on pyytänyt valtion kirjanpitolautakunnalta kannanottoa seuraaviin kysymyksiin:

1) Voidaanko korkoetuudet ilmoittaa vain tilinpäätöksen liitetiedoissa?

2) Jos on tehtävä myös varsinaiset kirjanpitoviennit, miten menetetty hyöty kirjataan rahastokirjanpidossa? Mille tileille kirjaukset tehdään? Jos kirjaus tehdään korkojen oikaisuna, avaako Valtiokonttori korkoetuuksien kirjaamista varten tilin liikekirjanpidon tilikarttaan? Hakemukseen sisältyy ehdotus menetetyn hyödyn kirjauksista.

3) Mikäli kirjaukset voidaan tehdä, voidaananko korkoetuudet kirjata maksuperusteisesti?

4) Voidaanko kansallisesti rahoitettujen lainojen korkoetuudet edelleenkin ilmoittaa vain tilinpäätöksen liitetiedoissa?

Hakija on pyytänyt lausuntoa voidakseen noudattaa oikeaa menettelyä vuoden 2001 kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä.

Lausuntopyynnön liitteenä on esitetty viittaukset säädöksiin, joiden nojalla näitä korkotukia myönnetään ja käsitellään.

Lausunnon perustelut

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 41 §:n 3 momentin (600/1997) mukaan talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen kirjanpidossa noudatetaan soveltuvin osin tämän asetuksen säännöksiä, jollei toisin säädetä. Maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidosta ei ole säädetty erikseen.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 42 §:n (600/1997) 1 momentin mukaan liikekirjanpitoon merkitään liiketapahtumina tulot, menot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät. Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyihin valtionlainoihin liittyen myönnetty korkoetuus ei ole edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettu liiketapahtuma vaan laskennallinen erä. Näin ollen sitä ei merkitä rahaston liikekirjanpitoon.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 41 a §:n (600/1997) 1 momentin mukaan kirjanpidon ja muun laskentatoimen on annettava oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen sekä talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston toiminnasta ja taloudesta ja niiden kehityksestä.

Maatilatalouden kehittämisrahaston myöntämiä korkoetuuden sisältäviä valtionlainoja koskevat EU:n edellyttämät avustuksen hakemista ja tilitystä koskevat määräykset. Niihin kuuluu esimerkiksi aukottoman kirjausketjun (audit trail) vaatimus. Maatilatalouden kehittämisrahaston on järjestettävä muu laskentatoimensa siten, että osarahoitteisten lainojen käytettyä korkoetuutta koskevat tiedot merkitään järjestelmällisesti muistiin korvauksen hakemiseksi EU:lta ja että nämä tiedot säilytetään asianmukaisesti. Tämän tulisi ensisijaisesti tapahtua pankkien antamiin kantoraportteihin liittyvien erillislaskelmien muodossa.

EU-rahoitus haetaan EU:n antamien säädösten mukaan. Korkoetuutta ei näin ollen tarvitse jaksottaa valtion kirjanpidossa.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen 63 §:n (600/1997) 1 momentin mukaan tiliviraston ja talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston tilinpäätöksen on annettava oikeat ja riittävät tiedot tiliviraston ja rahaston taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Saman pykälän 3 momentin mukaan "[t]alousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston tilinpäätös koostuu rahaston:

- 1) tilinpäätöslaskelmista, joita ovat tuotto- ja kululaskelma ja tase, ja niiden liitteenä annettavat tiedot; sekä
- 2) toimintakertomuksesta. "

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilikauden tulokseen vaikuttavat huomattavasti vaihtelut euribor-korossa, joka määrittelee suoraan lainansaajien maksaman koron. Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi Maatilatalouden kehittämisrahaston taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta rahaston tilinpäätöksen liitetietoina tulee antaa tiedot myönnetyn korkoetuuden määrästä, mikäli se on olennainen, sekä EU-rahoituksen osuudesta siitä.

Valtion kirjanpitolautakunnan lausunto

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyihin valtionlainoihin liittyen myönnettyä laskennallista korkoetuutta ei merkitä rahaston liikekirjanpitoon.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tulee järjestää muu laskentatoimensa siten, että osarahoitteisten lainojen käytettyä korkoetuutta koskevat tiedot merkitään järjestelmällisesti muistiin korvauksen hakemiseksi EU:lta ensisijaisesti pankkien antamiin kantoraportteihin liittyvien erillislaskelmien muodossa ja että nämä tiedot säilytetään asianmukaisesti. Korkoetuutta ei tarvitse jaksottaa sitä koskevissa laskelmissa EU-rahoituksen saamista varten.

Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi Maatilatalouden kehittämisrahaston taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta rahaston tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetaan tiedot myönnetyn korkoetuuden määrästä, mikäli se on olennainen sekä EU-rahoituksen osuus siitä.

Puheenjohtaja

Eero Prepula

Sihteeri

Pirjo Rautio